

ԼՐԱԳԻՐ

Տարեկան գինն է 130 դր.
Վեցամսեայ " 70 "
Եռամսեայ " 40 "
Ինչի ծանուցումը տողին 80 փարս է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 ին
եւ 16 ին կը սկսին :

Գործն երթալիք լրագիրներուն ճամբու
ճակըրը ամեն մէկ թիւին համար 20
փարս է :
Լրագրոյ վերաբերեալ նշանի կամ որ
եւ իրէ գրութիւն , խմբագրին պիտի
ուղարկուի . եւ ամեն ճամբուն ճակ-
քը խրկողին վրայ է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Ե.Օ.Ի

Այս քաղաքին չափաւորապէս
ածին պատճառաւ տարաւոր եւ շուկայ-
ները մեղի համար գոյ ըլլալով , լրագ-
րոյ հրատարակութիւնը այսօրուրէն ը-
նելու պարտաւորեցանք :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՍՏԱՆԿԱՆ ԳՈՐԾԻՆ 30 ԱՊՐԷԼ

Հիւսիսային Լուսնի քաղաքին
եկամ լուրերը մինչեւ մարտի 22 կը հա-
նին :

Մարտի 21 ին անգղիական զօրքերը
Սոմարի լեռնաւանդակէն քաղաքին վրայ
գտնին ուր Մանա Սահյան ամրացիր էր ,
եւ բռնէ յարձակմամբ քաղաքն առին .
բայց Մանա Սահյան փախաւ ազատե-
ցաւ : Բնակչոյն 50000 ուր փի խոս-
տացան անոր զուլը բերողին :

Աւերակ գործարարին զօրքերը Լուս-
նի մէջ պահելու քաղաքին ապրա-
սամբներ գտան ու սպաննեցին : Բայց
Լուսնի ընկերակները դեռ բոլորովին հը-
նազանդութիւն յանձն առած չեն եւ կը
շարունակեն անգղիացեաց զօրքերուն վը-
րայ կրակ ընելը :

Աւերակ ընդարձակ թաղաւորութիւնը
խաղաղած է . թշնամին գէպի Սունտերա
կը փակուի :

Հիւսիսային եկամ վերջին լուրերը
կը ծանուցանեն թէ մարտի 6 ին օրը չի-
նայ կայսեր կողմանէ հրովարտակ մը դա-
ցիր է Բանթոն : Եւս հրովարտակին
մէջ կայսրը Բանթոնի նախորդ Կէհ
կուսակալին վարմունքը հիշատակելով դա-
նիկա իր աստիճանէն ձգելով ուրիշ մէկը
անոր յաջորդ անուանելով հրաման ընե-
լով որ նորըմտի կուսակալը Բանթոնի
ընդ (Բնակչոյն ու Գաղղիացեաց) հետ
խաղաղութիւն ընէ , որոնք Կէհ թշնա-
մութիւններէն կապուելով Բանթոն մը-
տած են եղեր :

Հիւսիսային գաղղիական նաւախում-
բին պաշտօնակալներէն մէկը Բանթոնէն
կը դիւն , թէ գաղղիացիք եկեղեցի մը կը
չենեն Բանթոնի մէջ , որուն վրայ մեծ
խառ մը պիտի անկեն . եւ կաւելցնեն թէ
քրիստոնեական քաղաքակրթութեան
այս առաջին շէնքը մեծ ազդեցութիւն
պիտի ընէ Հիւսիսային մէջ :

Արալի թէ Բնակչոյ , Գաղղիոյ
Ռուսիոյ եւ Եմերիկայի տերութիւննե-
րը համար են գեազանախօսութիւն ընելու

Հիւսիսային կառավարութեան հետ, բայց
իրենց երեսփոխանները ուր պիտի կոխեն որ
Բնակչոյ մայրաքաղաքը երկուսն եւ հոն
հաստատուն խաղաղութեան պայմանները :

Ար փակցելի որ Բնակչոյ կայսրը կը
կրկնէ , այս դրոճը :

Ենդղիացիք ու Գաղղիացիք կուղեն որ
Բանթոնի մէջ թաղ մը արկի իրենց , որ
փաճառանոցներ չենեն հոն :

Ռուսիոյ կառավարութեան կողմա-
նէ Գ. Տը Բոնթա եւ Եմերիկայի
կողմանէ Գ. Օլիւիան ինչոր երեսփո-
խան խրկուցան . գեազանախօսութիւն
ներն սկսելու համար :

Ենդղիոյ զինուորական պաշտօնակա-
լաց Իւն-Յէր Սեւիլ + Էւր անուն ընկե-
րութիւնը գաղղիոյ դեսպան Բէլիսիէ մա-
րաջատին կողմէ մը ըրաւ , որուն
Բանթոնի դուքսն ալ ներկայ գտնուե-
լով այս երկուքին ալ ըրած խօսքերը մեծ
ազդեցութիւն ըրին հասարակութեան
մարին վրայ : Ենդղիոյ ալ յայտարարու-
թիւն ըրին թէ խիստ հարկաւոր է երկու
ազդեցող դաշնակցութիւնը որ քան զոր ա-
ւելի ամրացնելու ու մշտնջենալու :

Լրագրոյ 325. Թուոյն մէջ ծա-
նուցելով թէ հասարակայն խորհրդարանին
այսին 1/13 նստին մէջ Ենդղիոյ ծո-
կային գործոց պաշտօնական տեղութեան
նաւախան զօրութիւնը աւելցնելու ա-
ռաջարկութիւն ընելով , լորտ Գաղղիոյ
Թըն անոր առաջարկութիւնը պաշտպա-
նեց , զի պիտի ասանաբանութեամբ մը :

Եհաւասիկ յիշեալ ասանաբանու-
թեան օրինակը որ հրատարակելու խոս-
տացել էին :

Ենդղիոյ մէջ երեք ծովային մեծ տեղա-
թիւն կայ Ենդղիային գաւ. Գաղղիոյ , Ռուսիոյ
եւ Եմերիկայի Միացեալ Նահանգները : Եւս
տեղութիւնները գրեթէ ամենեւին գաղթական-
ներ չունեն , եւ այնպիսի անկախ են ծովային պա-
տերազմ , որ ծովու վրայ յաղթանակ տան իրենց
գաղթական նիւթապէս չլիարկելով : Մենք կը
գիտենք ընդամենը , ծովային զօրութեան պաշտ-
պանութիւնը էական պայման մըն է մեր պաշ-
տպանութեան . ապէց գաւառ ամբողջ գաղթականու-
թիւններ ունենք երկրագունդին երեսը յըսած ,
որոնք պաշտպանելու համար ծովային մեծ զօրու-
թիւն պէտք է : Երբ , երբ Գաղղիա ու Ռու-
սիա իրենց պատերազմական մեծ նաւերը շտապ-
նելու կ'առնալին , Ենդղիոյ համար մեծ անխա-
հեմութիւն կը լրացնէ չունելու : Արալի թէ գաղ-
ղիացեաց ծովային պաշտօնակալները կրնեն եղեր
թէ պատերազմական մեծ նաւերը անօդուտ են ,
եւ թէ փքը նաւեր ունենան աւելի լաւ է : Իմ
կարծեցոյս , այս կերպ տեղեկութիւնները ուրիշ
ծովային տեղութեան մը հաւանաբար պաշտպա-
նարութիւնն փոխ առնել չըլլար մեղի . այլ կը մը-
տածեմ թէ քանի որ ուրիշ ծովային տեղա-
թիւններ իրենց պատերազմական մեծ նաւերուն
թիւը կ'աւելցնեն , մեր ալ պարտաւոր ենք ա-
նոց նմանելու :

« Եւստինի որ Գաղղիոյ կառավարութիւն

նը այնպիսի միջոցներ ձեռք կ'առնու , որով Գաղ-
ղիա քանի մը տարին պատերազմաւոր մեծ նաւե-
րու տարակազմ պիտի ունենայ մեր այն ժամանակը
ունենալիք տարակազմ գրեթէ հաւասար : Ռուսի-
ոյ կառավարութիւնն ալ իր կողմանէ ամենամեծ
փութով անհաւոր տարակազմ չենել կուտայ պա-
տերազմական մեծ նաւերու . ուրեմն մեր կառա-
վարութիւնը վերջին ծայր անխաճեմութիւն
ըրած կըլլայ թէ որ մեր հիմա ունեցած պատե-
րաւոր մեծ նաւերուն թիւը Էսպէրանտէ ,
որոնք պէտք եղածէն շատ պակասեն : Մեր
նաւարաններն ալ հասկնալիքներն խօսքին նա-
յիւր խիստ սահմանաւոր են : Ար կարծեմ որ
մեր նաւարաններուն շտապ մէկ ըլլալով Գաղ-
ղիոյ միայն Էրպուրիի նաւարանին մեծութեամբ
հազիւ կրնան հաւասարիլ :

Ենդղիոյ գործոց առաջին պաշտօնակալ Ար
Դ. Բարթիթին նստիկն ծովային գործոց պաշ-
տօնէին պատասխանելով կը խոստովանի թէ
գաղղիացեաց զորեականները անգղիացեաց զորեա-
ններէն աւելի ձիւռ ուժ ունեն . բայց թէ որ երկու
տեղութեանց նաւական զինուորութիւններն խառնելով
Ենդղիոյ նաւական թիւնները Ենդղիոյ Գաղղիոյ նա-
ւական թիւններէն աւելի շատ եւ աւելի
խառն են :

Գ. Զորեան . Էրպուրիի մէջ կատար-
ված մեծ շինութիւններուն վրայ խօսք եղաւ հի-
մա Զառաքիւն յաւա ամայ մէջ երկրագուն-
դի պիտի երթոյն հոն . ան ժամանակը Գաղղիոյ
կառավարութիւնը դեռագունդ ծովային զօրու-
թեան եւ հզոր բանակի մը զուլը պիտի գտնե-
լի . անանկ որ աւելի դիւրին պիտի ըլլայ իրեն
100,000 զօրք գնել իր նաւերուն մէջ , քան թէ
Ենդղիոյ 300,000 զօրք գնել իր նաւերուն մէջ :
Գաղղիացեաց զորեականներուն ամեն մէկը 2000
զօրք կրնան փոխադրել մէկ անգամուն : Էր-
պուրիին Զառաքիւն չենելով երկրագունդով Գաղ-
ղիա կրնայ երկու նաւատորմով մէկէն զինուորել ,
իր մարդիկը դիւրութեամբ մէկ նաւարանին միւսը
փոխադրելով : Ենդղիոյ թէ եւ Գաղղիոյ շտա-
պաւորութիւն տարակազմ ունենայ , անոր պէս լաւ դե-
նաւորութեւն եւ պէտք եղածին շտապ նաւատորմ անոց
մէջ գնելու դիւրութիւնը չունի : Երբեք Մի-
ջերկրական մէջ իր առաջնութիւնը կորսնցու-
ցած է . փասն զի Գաղղիա մեր նաւական զօրու-
թեան կրկնապատիկն ունի հոն : Ինչ որ դժբաղ-
դարաւ պատերազմ մը բացվի այս երկու տեղա-
թիւններ մէջ , Գաղղիա անդամական յաջողութիւնը
ձեռք կը բերէ , եւ ամեն մարդ գիտէ որ սկզբնա-
կան յաջողութիւնը շատ մեծ բան է : Եւստինի
Եւստինի կը բաժնոր որ միայն քանի եւ չորս
ժամ Մանի նեղուցին աւեր ըլլար : Ռուսիոյ պէտք
է ետապահել իր եթէ Գաղղիական բանակի մը
մեր ծովային իջնայ , Ենդղիոյ կայսրութիւնը
խիստ փառնաւոր կըլլայ : Եստուած չենէ որ ա-
րեւելով փոխ պատճառէլ ուղեմ . բայց կրնամ որ
պէտք է զգուշութեան միջոցներ ձեռք առնուի :

Լանարային ապրիլ 16/28 Թուով
զրկված նամակ մը հետեւեալ լուրը կու-
տայ որ հաստատութեան կարօտ է :

« Գանշէյլ Ծովագնաց Միջերկրա-
կան Ծովու անգղիական նաւախումբին հը-
րամանատար անուանեցաւ Լայնս Ծո-
կայեանի տեղ , որուն Ս. Պիլոյ անդ-
ղիական դեսպան անուանելը որոշվեցաւ : »

Ենդղիոյ մէջ ինչպէս շատերուն յայտ-
նի է հրեայները խորհրդարանի անդամ
չեն կրնար ըլլալ . փասն զի խորհրդարա-

նի անդամները պարտաւորեալ են քրիս-
տոնեական հաւատոյ վրայ երգում ընե-
լու , որն որ հրեայ անհար է : Եւստինի
դիւքը հրեայ առջեւէն վերցնելու հա-
մար շատ ջանքեր եղան Ենդղիոյ մէջ ,
եւ ինչորք գրեթէ ամեն երկու կամ ե-
րեք տարին անգամ մը Ենդղիոյ խորհր-
դարաններուն մէջ երկար վեճաբանու-
թիւններու նիւթ կըլլայ : Հասարակայ
խորհրդարանը գրեթէ ամեն անգամ վը-
ճիւռ առեալ է որ վերջիվերջ երկուսը
չափաւորվի , բայց լորտերուն խորհրդա-
րանը գէտ կեցած է : Եւստինի ալ դարձ-
եալ նոյն առաջարկութիւնը հասարակայ
խորհրդարանին մէջ ընդունվեցաւ , բայց
դարձեալ լորտերուն խորհրդարանը 80
քուէի գէտ 119 քուէով մերժեց : Սակայն
հասարակայ խորհրդարանը այս անգամ
դիտաւորութիւն ունի կրնեն այս անվը-
ջանայի անհամաձայնութիւնը վերջոյն
նելու համար իր ըրած որոշումը ի գործ
դնելու տանայ սպասելու լորտերուն խոր-
հրդարանին հաւանութեանը :

Եւստինի կառավարութեան կողմա-
նէ բռնված Բանթոն անուն սարտենիա-
ցի շոգենաւին ետ տրվելուն համար Սար-
տենիայի կառավարութեան մինչեւ հի-
մա ըրած ջանքն անօդուտ եղաւ : Սար-
տենիայի կառավարութիւնը վերջին շը-
ջարեական մը խրկեց իր դեսպաններուն .
բայց անոր գէտ ալ դարձեալ Եւստինի
կառավարութիւնը մերժողական պատաս-
խան առեալ : Ռուսի կերելի որ այս վե-
ճը ինչեւեց կերպով լուծվելու ժամա-
նակը ժողոված է : Արալի թէ Հոմի պա-
պին այս վեճը խաղաղութեամբ լուծվելու
համար միջնորդութիւն ընելու դիտա-
ւորութիւն ունի :

Ենդղիոյ լրագիրները ապրիլ 18/30 Թը-
ւով լուր կուտան թէ տալիս օրը լորտ Սա-
մեղայի յայտարարութիւն ըրել է խորհրդա-
րանին մէջ թէ Սարտենիական Բանթոն
շոգենաւին Եւստինի կառավարութեան
կողմանէ բռնվելուն օրինաւորութիւնը
դեռ վերջական կերպով վճարված չէ .
եւ աւելցուցի թէ ինքը Սարտենի-
այի կառավարութեան իմացուցել է այս
վեճին մէջ Ենդղիոյ բռնելը ընթաց-
քը : Ենդղիա դիտաւորութիւն չունի մի-
նակ ձգելու Սարտենիա . բայց լորտա կու-
տայ անոր , որ եթէ Եւստինի կառավա-
րութիւնը յանձն չառնու . Բանթոն շո-
գենաւը ետ դարձնել , Սարտենիա այս
վեճին որոշումը ուրիշ տեղութեան մը
միջնորդութեամբ թողու :

Ինչ որ Սարտենիա բռնէ միջոցնե-
րու գիւն , մեծ գէշութիւն կըլլայ . փասն
զի հաւանական է որ եւրոպական պատե-
րազմ մը ծաղի աւելց , որուն ընդարձա-

կուծիւնն ու վախճանը անհնար կը լայն գուշակել :

Ի որս Վարդէնտըն գովեց լորս Տէր-պիկի կառավարութեան այս խոհականութիւնը, եւ աւելցուց թէ Վարդէնտըն կառավարութիւնն ալ նմանապէս ապստամբ է Սարգիսիայի որ թշնամական միջոցներէ զգուշանայ :

Վարդէնտըն Սեպտեմբեր 16/28ին օրը Եւստիոյ, Վազգէոյ, Մեղիոյ, Բրուսիոյ, Ռուսիոյ, Սարգիսիայի եւ Տաճկաստանի գեաւաւանները Վազգէոյ արտաքին գործոց պաշտօնատնոնը ժողովեցով՝ Ռուսիոյ եւ Տաճկաստանի տախկան սահմանադրին ճշգիւ որոշմանը համար Փարիզի դաշնադրութեան 30 երորդ յօդուածին համեմատ հաստատված յանձնարարական ժողովին աշխատութիւնը վաւերացնող եւ անցեալ գեղեցիկներին 5ին Կ. Պօլսոյ մէջ ստորագրեալ վերջնական սահմանադրութիւնը կարգեցին :

Վազգէոյ օրէնսդրական ժողովին համար Փարիզին ընտրովիքը երեք անգամ ներուճ ընտրութիւնը եւ մնացած ըլլալով Վազգէնտըն զօրապետին եւ միւս հասարակաշխատականաց երբեք չընկնուին պատճառաւ, որովհետեւ որ այսուհետեւ ընտրելիները՝ քուէարկութիւն ըլլալէն առաջ երբեք չեն, կամ ուրիշ կերպ խօսելով՝ կայսերական սահմանադրութեան համեմատ երբեք չեն ընտրուի քուէարկութեանը, եւ երեքին երկուքը քուէից առաւելութեամբ ընտրովեցան : Եւստիոյ ընտրութիւն չըլլալ : Եւստիոյ համեմատ Փարիզին ընտրովիքը նոր անգամները առաջ երբեք չեն ընտրուի քուէարկութեանը, եւ երեքին երկուքը քուէից առաւելութեամբ ընտրովեցան : Եւստիոյ ընտրութեանը չեն ընտրուի քուէարկութեանը, եւ երեքին երկուքը քուէից առաւելութեամբ ընտրովեցան : Եւստիոյ ընտրութեանը չեն ընտրուի քուէարկութեանը, եւ երեքին երկուքը քուէից առաւելութեամբ ընտրովեցան :

Փարիզի մէջ նոր շինված Սեփա-թարթի անուն ծառագարի գեղեցիկ փողոցին բացված օրը կայսեր ըրած խօսքերէն կերեւի որ Փարիզի մէջ ուրիշ նոր եւ աւելի մեծ շինութիւններու ձեռք պիտի զարնովի : Այսպէս Փարիզի յառաիկալի մը ունի եղբւր քովը, որ այժմեան Փարիզին ամենեւին չմանիր, եւ անհնարը կը զորհուրի երբ միտքը կը բերէ այն սքանչելի յառաիկալի գործադրութեանը համար երթալիք ծախսը սարսափելի գումարը :

Արեւելեալ յառաիկալի մէջ նաեւ քաղաքին ներքին ապահովութեանը համար զինուորական հաղորդակցութեանց միջոցներ մտածված են որովհետեւ 1848 յունիս ամսոյն Փարիզի մէջ ելած մեծ ապստամբութիւնը զարկու համար՝ կառավարութեան զօրքերը Փարիզի շրջապատը գտնաւորու պարտաւորվել են :

Արեւելեալ վերջիւեալ Սեփաթարթի փողոցին վրայ ահալին մեծութեամբ պանդակ կամ օթեւան մը պիտի շինվի որ՝ Նիւ Լօրէն Սեփաթարթի անուն օթեւանը շատ կա պիտի թողու : Եւստիոյ անը պիտի ունենայ քսան եւ հինգ ընդունելութեան սրահ, քսան եւ հինգ սրահ, երեք հազար սենեակ, երեք հազար անկողին, երեք հազար սպասաւոր, երեք հազար բնակիչ՝ մարմարեանք ու սակիէ կարգեր, ձիեր, կառքեր, շքեղ հագ-

ված ծառայներ, վերջապէս հարուստ եւ աղնուական մարդոց պերճութեանը վերաբերեալ ամեն վայելիչ եւ շքեղ բաները, եւ ասոնց ամենը օրը 20 ֆրանքի :

Արեւելեալ հիւանդանոց լուր կուտան թէ վսեմափայլ Ֆրանսոս փառաւ յաջող ծանադարհորդութեամբ անցեալ երեք շաբաթ իրիկուն հին հասեր՝ երեք օր կենդանի ետեւ ուրբաթ իրիկուն անկէջ մեկնելի :

Ուրիշ հեռագրական լուր մ'ալ կը ծանուցանէ թէ Նորին վսեմութիւնը շաբաթ օրը Պէտլին հասեր է՝ ուսկից հաւանականաբար երկէ իրիկուն կամ այսօր Փարիզ հասած կրնայ ըլլալ :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՆԵՐ

Նախնիքայն թուով ծանուցինք թէ կայսերական կառավարութիւնը նորէն զօրք իրիկէջ Հէրսէք :

Յիշեալ զօրքերը Վարապետի սահմանադրութեան պիտի երթան :

Այսպէս քաղաքի խառն լրագիրն այս արշաւանաց վրայօք հետեւեալ խօսքերը կրնէ :

«Տաճկաստան որոշած է իր իրաւունքներն հաստատ պահել ամեն պարագաներու մէջ, եւ չէ թէ 140 հազար հոգիէ բաղկացեալ փոքրիկ ժողովուրդի մը առջեւ կրնայ միտք ունենալ եւ քաղվելու :

«Վարապետը իրենք՝ առանց ամենեւին գրգռվելու՝ առանց ուրիշ պատճառ մը ունենալու բայց ի աւարտութեան, դաշար կիջնեն՝ իրենց սեփական չղած երկիր մը գրաւելու, Հէրսէքի գաւառը օտք հանելու եւ ամեն կերպ գէշութիւն ընելու :

«Դաւանակ է որ այս ողբալի վիճակը վերջանայ : Կայսերական կառավարութիւնը պարտաւորութիւններ ունի կատարելու եւ պիտի կատարէ : Չպիտի թողու որ տէրութեան այս մասին ժողովուրդները անկէջ ետեւ ալ վնաս կրնն գործադրուող այս կազմակերպեալ առաքականութիւնէն :

«Թէ որ հիմա գիտաւորութիւն չունի Սեփաթարթի ներքին մանելու եւ քուէարկելու պատճեւը իրենց ուստադրութեանը եւ ոտեւ թողու մեծաներուն համար, սակայն հաստատ միտքը զրաճ է զանոնք իրենց ապահովութեանը ներքինը բշխել, եւ վերջիւեալ անկարգութիւններուն նորոգումը ապագային մէջ արդիւնքը հարկաւոր եղած միջոցները ձեռք առնուլ :

«Ընդ որ Տէրութեան ամբողջութեանն ու յառաջադիւթեան վրայ մեծ եւաւնով կը խօսին, Տաճկաստանի հետ կը միաբանին թէ որ անկէջ են, թէ որ այս յայտարարութիւնները ներքին խորհուրդներ չեն ծածկեր : Բայց ինչ որ ըլլայ, Բ. Վուսն հաստատութեամբ որոշած է ուրիշ բանի միտք չգնել, եւ նորէն կրնն, իր պարտքը կատարել :

ՊԵՏԱԿԱՆ ԶԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՐԳԵՐ

Բ. Վրան կառավարութիւնը մեծագեցեալով կը անեն փոխանակութեանց եւ զրամոց անկարգ եւ հեղհեղեղ բարձրացած ընթացքը, մանաւանդ այնպիսի ժամանակ մը՝ ուր զօրաւոր պատճառներ կան զրուշութիւն ու խոհանութիւն աղքատութեան վաճառականութեան, եւ

ապագային վրայ անոր փաստութիւն տարու :

Հիշեալ թուով անուշով ծանօթ եղած թուղթերուն համար կառավարութիւնը խօսք առած է երեք տարուան մէջ մետաղեայ դրամով վճարելու եւ անոնց շահն ալ նմանապէս մետաղեայ դրամով պիտի վճարէ :

Կայսերական կառավարութիւնը անգուլ փութով կ'ըրաշէ իր առաջ գրած նպատակին ապահովութեամբ համեմու միջոցներուն վրայ՝ եւ կատարեալ վնաս հոսութիւն ունի որ կարող պիտի ըլլայ ուղղված ժամանակը իր բոլոր խոտմունքները կատարելու :

Ուստի կը յորդորէ մայրաքաղաքիս վաճառականները որ իրենց շահերը կուրաբար դրամաշահչոյցեն : Բ. Վուսն կը խնդրէ իրենցմէ որ նպատաւաւոր ըլլան իրեն՝ աւելի մեծ վնաս հոսութիւն ունենալով ապագային վրայ, եւ չէ թէ այժմեան վիճակը աւելի դժուարացնելու նպատակով՝ եւ իրենց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն յանկարծական փոփոխութեան վրայ որ կրնայ ծագիլ իր բաղձանքներուն կատարված ժամանակը :

Բ. Վուսն պարտաւորութիւն կը համարի իրեն՝ հասարակութիւնը զրուշութեան յորդորել, եւ կը յուսայ որ ամեն մարդ իրեն ինկած պարտաւորութիւնը կը կատարէ : Թէ որ իր անկարգութեանը հակառակ՝ իր աղքատութիւններն ու պատուէրները իր սպասած արգիւքը չունենան, դրամոց դիներուն յանկարծական փոփոխութիւն մը կ'իյնայ ժամանակը՝ ամեն մարդ ինքզինքը թող մեղադրէ :

Գանձային եւ դրամական խնդիրը վսեմափայլ Ֆրանսոս փառային Փարիզ երթալին առաջ հասուն խորհրդակցութեանց եւ որոշմանց նիւթ եղած է, եւ մեծ անկարգութիւն կայ անոր յաջողակութիւնն ու եւաւնէն :

ԱՂԳԱՅԻՆ

Հայկալի մեր արգոյ թղթակցէն այս շաբթու նամակ մը աւանդով կ'իմանանք եւ գոհութեամբ սրտի կը փութանք ծանուցանելու թէ Նիկիոյոյն եպիսկոպոսին վրայօք պարտած լուրերը սխալ են : Յիշեալ եպիսկոպոսը Հայկալի հայ ժողովրդեան մէջ իր վրայօք ծագած երկպառակութիւնը անսկզբով, երկպառակեալ կողմանց կրիցը զօհ ըլլալու հակաժողովրդի՝ Պրանչիսկեանց վանքը գացելէ առ ժամանակեայ ապաստան մը հոն գտնելու՝ եւ ոչ թէ հաւովմանութեան գաւառը համար՝ որուն ամենեւին կամը կամ գիտաւորութիւն չէ ունեցած, եւ ասոր աղաւթոյցն ան է որ աղագային Հոգեւոր եւ Վերագոյն ժողովոյ խոհական անօրէնութեամբը եւ Հայկալի աղագային ժողովոյն եւ զլսաւորապէս Միտքեան մեծագործը Սարգիս արային աղագայութեան ջանքերը ժողովրդեան երկպառակութիւնը կը զրոյցարկան սիրոյ եւ միաբանութեան փոխարէն անանկուն պէս՝ Նորին արժանապատուութիւնը փութացիր իր հայրենի Հայաստանեայց եկեղեցին դարձնել, որուն անբարեկեցիկ կերպով միջնակցած հաւատարմիկներու հաստատ գիտաւորութիւնն վայրկեան մը անգամ խախտած չըլլալ յառաիկալ ամեն նպատակը Սրբազան Պատրիարքին ալ գրելով կը բողբէ իր վրայօք պարտած անհաճոյ զոյցներուն դէմ :

Սիրակի օրը (ապրիլ 27) մեծագործալի Նշան աղան Փիշիկեան՝ Սուրբ փրկիչ աղագային հիւանդանոցին մէջ պատապարեալ բոլոր խղճալեաց եւ կարօտեալ մեծածախ հացիկերոյ ըրաւ առաւօտ եւ երեկոյ : Եւստիոյ զօրքն եւ աստուածահաճոյ բարեգործութեան համար նոր օրը Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյն մէջ յատուկ պաշտօն եւ Ս. պատարագ մատուցվեցաւ վան երկարութեան կենաց մեծապատեւ Նշան աղային եւ անասան բարօրութեան իւր աղնու աշուք գերդաստանին :

Սերաստիային հետեւեալ նամակը մեզի կը գրեն լրագրոյս մէջ հրատարակելու համար :

1858 ապրիլ 1 ի Սերաստիա

Մեծարգոյ եւ աղագործ Տէր. Խնդալիս որ արգոյ թուով անուշով ծանօթ եղած թուղթերուն համար կառավարութիւնը խօսք առած է երեք տարուան մէջ մետաղեայ դրամով վճարելու եւ անոնց շահն ալ նմանապէս մետաղեայ դրամով պիտի վճարէ : Կայսերական կառավարութիւնը անգուլ փութով կ'ըրաշէ իր առաջ գրած նպատակին ապահովութեամբ համեմու միջոցներուն վրայ՝ եւ կատարեալ վնաս հոսութիւն ունի որ կարող պիտի ըլլայ ուղղված ժամանակը իր բոլոր խոտմունքները կատարելու : Բ. Վուսն կը խնդրէ իրենցմէ որ նպատաւաւոր ըլլան իրեն՝ աւելի մեծ վնաս հոսութիւն ունենալով ապագային վրայ, եւ չէ թէ այժմեան վիճակը աւելի դժուարացնելու նպատակով՝ եւ իրենց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն յանկարծական փոփոխութեան վրայ որ կրնայ ծագիլ իր բաղձանքներուն կատարված ժամանակը : Բ. Վուսն պարտաւորութիւն կը համարի իրեն՝ հասարակութիւնը զրուշութեան յորդորել, եւ կը յուսայ որ ամեն մարդ իրեն ինկած պարտաւորութիւնը կը կատարէ : Թէ որ իր անկարգութեանը հակառակ՝ իր աղքատութիւններն ու պատուէրները իր սպասած արգիւքը չունենան, դրամոց դիներուն յանկարծական փոփոխութիւն մը կ'իյնայ ժամանակը՝ ամեն մարդ ինքզինքը թող մեղադրէ : Գանձային եւ դրամական խնդիրը վսեմափայլ Ֆրանսոս փառային Փարիզ երթալին առաջ հասուն խորհրդակցութեանց եւ որոշմանց նիւթ եղած է, եւ մեծ անկարգութիւն կայ անոր յաջողակութիւնն ու եւաւնէն :

Եւստիոյ ընտրութեանը չեն ընտրուի քուէարկութեանը, եւ երեքին երկուքը քուէից առաւելութեամբ ընտրովեցան : Եւստիոյ ընտրութեանը չեն ընտրուի քուէարկութեանը, եւ երեքին երկուքը քուէից առաւելութեամբ ընտրովեցան : Եւստիոյ ընտրութեանը չեն ընտրուի քուէարկութեանը, եւ երեքին երկուքը քուէից առաւելութեամբ ընտրովեցան :

Մահտեի Զաւոր պապը՝ Պապայեան. Համբարձում աղա՝ Վահագնեան. Մեղքոն աղա՝ Հազարապետեան. Սարգիս աղա՝ Սուրբաբան. Պապոյ աղա՝ Վառլաճեան. Մեղքոն աղա՝ Հազարապետեանց. Տաճար աղա՝ Հազարապետեանց :

Եւստիոյ ընտրութեանը չեն ընտրուի քուէարկութեանը, եւ երեքին երկուքը քուէից առաւելութեամբ ընտրովեցան : Եւստիոյ ընտրութեանը չեն ընտրուի քուէարկութեանը, եւ երեքին երկուքը քուէից առաւելութեամբ ընտրովեցան :

ազգիս յառաջագործութեան եւ պայծառութեան
աւետարանները Չեղ՝ եւ Չեղ միջոցաւ ազգային լը-
րութեան հաղորդելու իրեն զուրախասիրտ ման-
տիկ աւաւայ զայնոսիկ եւ թ ծանուցանել ձեռն-
հաս զորով՝ կազմակերպելու լրագրող եւ
ճեպարան մէկ անկիւնը այս նամակիս տեղի շնոր-
հեւ որով եւ երախտաւորութեամբ կոչուցանել զմե-
քիմ ծառայ Չեղ

Մանկավարժական
վարժապետական
բաղադրութիւն

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկուշաբթի իրիկուն Տաճկաց Պա-
տար Ալեքսի ընտրով, օգոստոսիս Խնդ-
նակալը ըստ սովորութեան Թափ հանելի
մղկիթը քնաց աղօթելու։ Ս՝գլիթէն եւ-
լիլէն ետեւ, զեղեղիկ հրախաղութեան
հանդէս մը եղաւ։ Վարկի կայսերական
վեհապետութեան Թափ-հանելիլ եւ
անկէ դարձած ժամանակը թնդանութեան
արձակուցան։ Բոլոր քաղաքը լուսաւոր-
ված էր։

— Ինչպէս որ նախընթաց թուով
ճանուցիւր, մայրաքաղաքիս Սարաիիայի
գետական Տուրանտո զօրապետը կիրակի
իրիկուն մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ։

— Այսպէս կան հրամանաւ՝
Թնդանութեան մեծապետին Յօհաննէս
ազգային երրորդ կարգի Ս՝գլիթի պատ-
ւանշան շնորհակցաւ։

— Իզմիրէն ու Ենքիանուպոլէն
եղած նամակները լուր կուտան, թէ այս
երկու քաղաքներուն մէջ եւ շրջակայնե-
րը սաստիկ տաք եւ միանգամայն անձրե-
ւի պահածութիւն ըլլալով, արտերը դեղ-
նիլ սիւսեր՝ արմատաց բերքերուն կորուստ
կ'սպասան։ այս պատճառաւ եկիզդի-
ններուն մէջ յատուկ աղօթքներ կարգա-
վեր են։

— Պրուսայէն մեր արդոյ թղթակիցն
հետեւեալ լուրը կը գրէ մեզի։

« Ենքիալ շարժիկ Կեօքապոլի հայ եւ-
րիտասարդ մը Սուտանիայէն Պրուսա
գալով Ենքիկը ըստ ձորէն անցած
ժամանակը ձիւն լինալով խղճովիցաւ։ »

— Երբեք եւ կիրակի լուսնալու
գիշերը Թաթմաշի հրդեհ պատահելով
երեք տուն այլիցան։ Եւս հրդեհին ա-
ռաջընտանքիւն գիտաւորապէս աշխա-
տողն եղաւ Վալաթա Սարաիի փաշան։

— Այսպէս կան կառավարութիւնն
այս շաբթու 60 միլիոն զուգուշ փո-
խառութիւն մը ըրաւ հարկերն 7 շահ
վճարելու պայմանաւ։ Եւս գումարը միւ-
շեւ 40 օր կայսերական կառավարութեան
պիտի համարվի կէսը հինգուն եւ կէսը
թղթադրամ։ Իսկ վճարումը յառաջե-
կայ յուլիս 1 էն պիտի սկսի հինգ հինգ
հազար քանի հինգուն։

Եւս 60 միլիոն զուգուշն փոխա-
տուներն են Պ. Պ. Թ. Պալմաշի, Ի.
Պալմաշի, Քրիստոս, Օ. Գարիփի,
Սթեֆանովի, Բախարի, Քամուսո,
Թուպիկի եւ անոն։

— Եսկէ քանի մը շաբթու առաջ
մայրաքաղաքէս շարժայ ելող տաճիկ ուխ-
տաւորաց կարաւանին առաջնորդը Սիւր-
բէ Իսմիլն՝ այս պաշտօնէն հրաժարելով՝
անոր տեղը դանձուց պաշտօնեայ փոխա-
վայլ Սուսա Սաֆիէթի փաշայի եղբայր
Սուսա եֆէնդի Սիւրբէ Իսմիլն ան-
ուանեցաւ, եւ շաբթու օրը Սուսա շո-
քեւաւով մայրաքաղաքէս շարժայ ելաւ
ուխտաւորներուն հետ երթալ միանալու
եւ անոնց առաջնորդելու համար։

— Իսկի առաւ Պէյօղլու Ենքիալը
Չեղմէն հեղինակի մը բռնակցաւ՝ անց-
եալները բռնակցած զրամաններուն դուր-

ճակից ըլլալու ամբաստանութեամբ, եւ
վրայէն 17 հատ սուա թղթադրամ եւ-
լիլով տեղաւ թեան զուգու տարվեցաւ։

— Ենքիալ շաբթու Խախիւտար
45 տարեկան Եսթրեյի կին մը մեռաւ։
Եւս կինը՝ բարեխաղաղ Սուլթան Սահ-
մաւ Խնքնակալին օրով՝ տեղանքով որ իր
սիրելին զինուորութեան կերթայ, անկէ
չգաղթելու համար՝ երկուստեք մարդու
կերպարանք կը ման եւ ինքնալ զինուոր
զրկելով արքունի բանակին մէջ հինգ
տարի զինուորական ծառայութիւն կրնէ՝
առանց մէկը իմանալու թէ ինքը կին է։
Բայց ետքը հիւանդանալով, հիւանդա-
նոցի մէջ դարմանված ժամանակը իր սե-
ւը կը յայտնուի եւ ամենուն դարմանք
կը պատճառէ։ Սուլթան մահաւոյ կայս-
րին իմանալով անանկ կուգէ այսնոր տե-
սակ զօրականը, եւ իր կանանոցը կը խը-
կէ զինուորական հաղուստով։ Ետքը
գանկիկայ իր պաշտօնակալներէն մէկուն
ամուսնութեան տալով՝ առաւ ամսական
թոշակ կը կուգէ անոր։

— Իսկի թիւնալուրը կուսակալ վը-
սեմալայ Են Բիլա փաշան անցեալ
հինգշաբթի Վ. Պոլիս հասաւ։

— Եւս համամի փողոցին մէջ անց-
եալ շաբթու երկուստեք մը նոր շինված
տան մը առջեւ փայտաշէն անհուղքեւ-
րէն վեր շաղկապ (չամուր) հանած ժա-
մանակը վար ինկաւ ու իսկոյն մեռաւ։

— Պաղատան զրկած նամակները
լուր կուտան թէ նորնորը կուսակալ
բարձրագոյն ապարապետ Իսմէր փա-
շային հոն հասնելէն եւ քանի մը արապ-
ներու աւազակ յեղեր խոտի պատճէն
ի վեր, Եսթրապայ անապատներուն մէջ
ընտելալ միւս յեղերուն աչքը վախնա-
լով՝ իրենց զիտաւոր Ե. Եսթրապայ փոխ-
ցիւր են իրենց հպատակութիւնն ու հնա-
գանդութիւնը մատուցանելու բարձր
Իսմէր փաշային։

— Պէրութէն եւ Դամասկոսէն
զրկած նամակները լուր կուտան թէ այն
կողմերը լուր կըրէ որ այս օրերս Թա-
ղուհի (սուլթան) մը Սէքիկ ուխտադը-
նացութեան երթալու համար Դամաս-
կոս պիտի երթայ ուխտաւորաց կարաւա-
նին հետ միանալու, եւ այս պատճառաւ
Եսթրապայի բոլոր քաղաքներուն մէջ
պատրաստութիւններ կըլլան այս բարձր
ճանապարհորդին արժանաւոր ընդունե-
լութիւն ընելու համար։

— Թարիստի Օւսթիլի լուրով իւր
ապրիլ 30 թուոյն մէջ լուր կուտայ թէ
անցեալ տարի պուլղարի աղջկան մը ըս-
պանութեան դործին մէջ բամբակած
եւ գաղտնաւորութեան մէջ անապատ ելող Սա-
լիս փաշան՝ որ այս օրերս Դարաստոյն
սահմանադիրն վրայ դուրաց հրամանա-
տարութիւն կրնէր, պատեւադով մէջ զար-
նվիր մեռել է։

— Թարիստի զրկած նամակները
լուր կուտան թէ Սովիանսի գաւառաց
քաղաքական կառավարիչ հայկազուն եւ-
րեւելի իշխան Անէալ Բարսեղ Յովսէփ-
եան Բհրուտանոց մեծանուն զօրապե-
տը մարտի 10ին վախճանել է, եւ մար-
մինը մեծահասակէս յաղարկու որութեամբ
մարտի 16ին օրը Թարիստի քովը
հանգուցելոյն նախնացը շնորհ խոնքի
վանքին Սուրբ Եսթրապային եկեղեց-
ւոյն մէջ թաղվել է։

Եւս հոյակապ անձին մահուանը հա-
մար Թարիստի բոլոր շուկայները փողովր,
ամեն ազգի ժողովուրդները սուգ բռնել էին։
Սովիանսի գաւառաց փոխարքան՝ բո-
լոր քաղաքական եւ զինուորական պաշ-

տօնատարներով, եւ երկու հազար զօրք
սպաղեկաց զրօշակներով եւ զինուորական
նորարարանաց տնօր ներդաշնակու-
թիւններով յուզարկաւոր փողեր են։

— Ենքիալ արեւելեան նաւորութե-
ան մեծ բնկերութիւնը՝ ընտրայի մէջ
ժողով ընելով՝ յայտարարութիւն ըրաւ
թէ Եսթրապայի մէջ շինված Եսթրա-
նուն հսկայաշէն շողեւաւոր նաւարկու-
թեան սկսելու համար տակաւին 172000
լիւրայ ծախքի կարօտ է։ Եսթրապայ յիշ-
եալ նաւին շինութեանը համար ամբողջ
804552 լիւր պէտք է (240 հազար
քանի չափ) ծախք կըսէ պիտի ըլլայ։
Եսթրապայի Թիւրք յառաջեկայ ա-
շունին պիտի սկսի՝ եւ քանի մը անգամ
Եսթրապայ երթալ գալէն ետեւ՝ դարու-
նին Եսթրապայ պիտի երթայ։

— Ենքիալ 1857 տարւոյն մէջ
Ենքիալ նամակատուներէ 10 միլիոն նա-
մակ փոխադրեր են։

Բուսիոյ մէջ ալ 1855 ին 16 մի-
լիոն 300 հազար նամակ մտեր ելեր է, որ
Եսթրապայի մէջ քաղաքին մէջ (Սանչէս-
Թէրի) մտած եղած նամակաց թուոյն հա-
ւասար ըսել կըլլայ։

— Պաղլոյ Պոստան քաղաքին շըր-
ջակայնէն աղջիկ մը իւր նշանածին վը-
րայ ունեցած սէրը երեւելի ապացոյցով
մը յայտնի ըրաւ։

Նշանածը զինուորութեան քուէէ
անցնելով վեճակը անոր ելեր էր, ուստի
զինուորապետութեան ժողովին մէջ քննը-
վելու պիտի երթար։ Աղջիկը բոլոր իր
ունեցածը կուտար նշանածը զինուորու-
թեան երթալու ազատելու համար, բայց
բան մը չունէր տալու։ ուստի այս մեծ
գիտարութիւնը հետեւեալ հարցով
լուծեց։

Նշանածը քուն եղած ժամանակը
կամացուկ մը անոր սենեակը մտաւ սուր
դանակ մը ձեռքը եւ ուժգին հարուածով
մը անոր ցուցամատը կէսէն կտրեց փը-
ցուց, որով զինուորութեան անյարմար
ըրաւ զայն։

Պիւրիէն հասնելու թէ երիտա-
սարկին սիրալ որչափ դորովանք շարժած
կըլլայ այս սիրոյ փորձը տեսնելով։ Զի-
մա պատանին՝ հիւանդանոցն ուր կրնայ
երկարօրէն խորհրդածել իր վեճակին վը-
րայ։ Կրեւի որ զիտաւորութիւն չունի
իր ձեռքը տալու այնպիսի կնոջ մը որ այս-
պէս շարաշար կերպով դործածեց զայն։

— Եսթրապայի գաւառին Օս-
թիսի ըսված տեղը սոսկալի զէպ ըրը
պատահեցաւ այս օրերս։

Երկրագործ մը վրան շատ ոսկի ունեւ-
նալով՝ ապրիլ 2/13ին իրիկունը պանդուկ մը
կերթալ գիշերն անցունելու լեւ անխոհե-
մութեամբ վրան շատ ոսկի դանդաղելու պան-
դուկապետին կիսուցընէ։ Սովիալ ալ իսկոյն
իր 20 տարեկան որդւոյն հետ խորհուրդ
կրնէ երկրագործն սպաննելու եւ պարտե-
ղին մէջ թաղելու։ Երկրագործը կաս-
կածի երթալով՝ հաղված կը պառկի։

Կէս գիշերէն ժամ մը ետքը՝ պան-
դուկապետն անոր սենեակը կը մտնէ ձեռքը
գաշոյն մը. բայց երկրագործն արթուն
ըլլալով՝ կը ցատկէ, գաշոյնը պանդուկա-
պետին ձեռքէն կտռուէ եւ անոր փորը կը
խօթէ։ Սոյն միջոցին պարտեղին քար մը
կուգայ սենեակին պատուհանին, որով
պանդուկապետին որդին կիսուցընէ պար-
տեղին մէջ սպասելու որ երկրագործին
մարմինը թաղէ։ Երկրագործը պանդուկա-

պետին մարմինը անկողնի սուտնի մը մէջ
կը փաթ թէ, պատուհանէն վար կը նետէ,
ու ինքը կը վազէ տեսնու թեան կիսուցընէ,
եւ քանի մը զինուորաւոր առած կուգայ որ
պատանին մարմինը փոսին մէջ կը դնէր։
Ար հարցը թէ ինչ է թաղածը. - կը
պատասխանէ թէ ստուած ձիւնն է։ Ե-
ղէկ նայէ, կըսէ անտան երկրագոր-
ծը՝ սուտնը վերցնելով. - Հայրս
է, կը պօռայ անոն՝ կայծակի դարձելու-
ծի պէս։ Եւ իսկոյն ամեն բան կը խօստու-
վանի։

Պալի փաշայի հրկիզիւր օգնութեան
համար նորաստամատոյց եղող ողորմած
անձանց ցուցակին շարունակութիւնը*։
51950

400	Միւսիւ ժան.
100	Պէրպետան աղջը.
250	Չափեան Սանիէլ աղա.
200	Յակոբ աղա Չափեան.
200	Պաղատար աղա Բէրեւան.
200	Շահինան աղալը.
100	Վաղարա աղա Եսթրապայ.
200	Սարաիոս աղա Թաթմաշի.
500	Յովհաննէս աղա Թաթմաշի.
300	Թիւրքիկան աղալը.
200	Սահանի Կարապետ աղա Մէլիքեան.
500	Պարթոյր եւ Յարութիւն աղալը Բար-
500	Սանուկ աղա Սանիէլան. անդէս.
200	Խաղաք աղա Խաղաքեան.
300	Ֆրէնկեան.
500	Կարապետ աղա Տաթմաշի.
250	Վարդան աղա
500	Յակոբ աղա Վիլիքեան.
150	Ֆ. Հոլոս.
250	Նշան աղա Կուրճիկեան.
200	Սարաիոս աղա Չափեան.
150	Թաթմաշի անդէսի օղու. յոյն.
300	Պարթոյր աղա Սահանեան.
250	Յարութիւն աղա Բիւրեղեան.
150	Պաղատար աղա Պարթեան.
250	Յովհէփ աղա Սարապետ.
80	Սարապետ աղա Նշանեան.
300	Իման աղա Թէրեւեան.
200	Պարթոյր աղա Թաթմաշի.
100	Սահանի Կարապետ աղա.
100	Կարապետ եւ Յարութիւն աղալը Պարթ-
200	Սարաի աղա Խախիւտար.
110	Յովհէփ եւ Սիւրեան աղալը Եսթեան.
300	Սարապետ Եսթեան.
210	Սահանի Պարթոյր աղա Թիւրքիկեան.
500	Պարթոյր աղա Սարաի Թիւրքեան.
350	Եսթեան աղա Սահանեան.
150	Յովհաննէս աղա Վիլիքեան.
300	Սարաի աղա Եսթեան.
500	Տաթմաշի աղա Կարապետեան.
200	Վիլիքեան աղա Եսթեան.
200	Չափեան Վաղարիկ աղա.
150	Սահան աղա.
150	Ֆրան աղա Սահանեան.
300	Սահան աղա Չափեան.
200	Իման աղա Սահանեան Թաթմաշի.
50	Վիլիքեան աղա Վաղարիկ աղալը. փոյն.
150	Սահանի Կարապետ Օսթրա աղա
Խախիւտար.
420	Յարութիւն աղա Թաթմաշի.
250	Պարթոյր աղա Պարթեան.
100	Յովհէփ աղա Վաղարիկեան.
50	Սահանի Կարապետ աղա.
300	Կարապետ եւ Եսթեան աղալը.
100	Եսթեան աղա ժամագործ.
200	Մանիկ եւ Վարդար աղալը ժամագործ.
100	Կարապետ զրկար աղա.
300	Իմանիկ աղա Վարդարեան.
300	Սահ. Օ. Յակոբեան աղալը.
100	Յովհէփ աղա Սարապետ.
100	Վաղարա աղա Վիլիքեան.
125	Իւլիսեանեան.
140	Յովհաննէս աղա Սահան.
100	Պարթոյր աղա Սահան.
100	Կարապետ աղա Վաղարիկեան.
100	Եսթեան աղա Սահանի Թաթմաշի.
300	Մանիկ աղա Վիլիքեան.
300	Իման եւ Եսթեան աղալը Եսթեան.
250	Կարապետ Եսթեան եւ Խախիւտար
Տիւրքեան աղալը.
200	Խախիւտար աղա Վիլիքեան.

* Տես թիւ 326։

